

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon Inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194

Klic na pomoč

Naša ožja domovina Slovenija preživlja strahovito katastrofo. Cesar niso pobrale vse druge nadloge, nam je zdaj v nekaj dneh uničila vremenska ujma, ki je udarila kakor bič po nas.

Ze čez leto nam je uničevala plodove našega dela tu toča, tam suša, tako da že itak letina ne bi bila prvovrstna. Sneg v prvih dneh oktobra pa nam je uničil toliko, da sploh ni mogoče preceniti škode.

Polja, vrtovi in gozdovi uničeni

Naravnost obupen je pogled na naša polja, kjer so vsi jesenski pridelki še nepospravljivi. Pesa, repa, zelje, korenje, v višjih legah še fižol in koruza, večinoma povsod pozna ajda, vse leži pod snegom, ki ga je ponekod zapadlo do tri četrta metra. Vsi ti pridelki so uničeni. Ajda bo pod snegom segnila in bo seme in vse delo zaman.

Ista žalostna slika se nam kaže po naših vrtovih. Listje še ni bilo odpadlo, ko je začel naletavati težki južni sneg. Na drevje je tako prišlo toliko bremena, da ga ni moglo vzdržati. Vzorno gojeni vrtovi kažejo zdaj obupno žalostno sliko razdejavanja. Pri odraslem drevju so polomljene najlepše veje in vrhovi, mlado drevje pa je sploh na tleh in tako razcepljeno in razklano, da ga bo treba odstraniti.

Potem pa gozdovi, naš ponos in naš najboljši vir dohodkov! Bukve, hrasti, jelke, vse polomljene in okleščene, kakor da je divjala vojska po naših šumah. Kostanjevi gozdovi po Dolenjskem so razdejani! Saj ni bil še niti plod popolnoma pobran. V hiše blizu gozdov odmeva večsilih ponoči pokanje kakor s fronte, ko se lomijo sokov polna debela. In to je škoda, ki je ni mogoče popraviti kakor stroj v tovarni!

Vinogradi — razdejani

Naravnost v obupen položaj je pahnil sedanjí sneg naše vinogradnike. Zapadel je pred trgatvijo in grozdje leži in gnije pod snegom. trte so polomljene, ljudje do obupa potrti. Medtem ko so drugi kmetovalci rešili vsaj del pridelkov, ni ostalo vinogradniku nič.

Neprecenljiva škoda

To je le kratek opis gorja, v resnici pa je škoda neprecenljiva. Saj leži pod snegom vsa paša in vsa njivska detelja četrte košnje. Po vrteh je zasnežena vnuka, ki bi nudila še obilo sveže krme za živino. Koliko gre zdaj suhe krme, sena in otave, ko bi lahko živino krmili še s svežo travo.

Lakota gre k nam

Po vsem tem je jasno, da nam preti za tem udarcem še hujša siba — lakota. Tisti, ki najbolj delamo za življenje, bomo stradali.

Živina bo padla v še hujše brezcenje kakor je že itak. Kaj bo z nami?!

Nerazumljivo nam je spričo tega žalostnega in obupnega položaja, kako je prišlo do tega, da je Dravska banovina, že od nekdanj reva, zdaj pa popolna sirota, črtana iz seznama pasivnih krajev.

V nekaterih letih je dobivala naša banovina po 3000 vagonov žita v pomoč. In danes? Danes, ko je tako na kraju, ni več pasivna. Potreba je takoj pokreniti to taktiko, da se uvrsti Slovenija med pasivne pokrajine. Kajti, da ne bi bila potrebna pomoči, o tem med resnimi ljudmi ne more biti govora.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh

Kamor koli se človek ozre, vidi marsikaj narobe, pa ni zato nič čudnega, če se ljudi loteva nemir, ki ga povzroča nezadovoljstvo.

Ze ponovno smo v našem listu naglašali to nevdržno stanje in poudarjali, da ni mogoče doseči reda in miru brez temeljitega gospodarskega ozdravljenja.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

To je klic, okrog katerega se suče vse življenje. Ne morda samo danes, ampak vekomaj. Razlika je le v tem, da je klic bolj rahel oziroma manj opažen v dobah, ko je ljudem vsaj za silo zagotovljeno to, kar jim je za vsakdanje življenje potrebno.

Kako pa je danes? Danes najširše delovne množice nimajo niti toliko, kolikor bi pošten človek privoščil psu. Vas je izgubila domala vso življenjsko silo, ker je njeno delo, oziroma njen pridelek skoraj brez vrednosti. Industrijski delavec gara danes za tako be-raški zaslužek, da si iz njega ne more kriti niti izdatkov za najnujnejše potrebščine. Obrt umira pod težkimi koraki stroja. Trgovina hira zavoljo takih razmer. Uradnik je siromak.

Taka je danes slika in ker je taka, ni nič čudnega, če ljudstvo čuti odpor proti takemu stanju. Treba je velike, junaške in požrtvovalne ljubezni do naroda in domovine, da človek premaguje gnjev, ki se spričo tolikšnega gorja nabira v njem.

Kam torej sedaj?

Kam naj se torej spričo tega obrnemo in kako naj najdemo izhod iz te stiske? Ali naj se zatečemo k bučnim geslom visokih idej? Ali naj uporabljamo silo? Ali naj pustimo, da se v razvalinah bede in gorja razsuje vse, kar je še človeškega med nami.

Nobeno izmed teh sredstev ne pomaga nič. Narobe! Vsako utegne biti celo olje na ogenj, ki ne čisti, ampak uničuje. Edino, kar lahko reši nas in svet, je delo za obnovo in pravilno ureditev gospodarstva. Vsak, kdor javno dela, bi se moral zavedati, da podinec

in narod lahko razvijeta svoje vrline šele tedaj, če sta gospodarsko močna. Zaman je govoriti o idejah lačnemu. Človek je odvisen od istih naravnih zakonov kakor vsa druga živa bitja. In šele ko so v njem temeljne, recimo živalske, potrebe uzadovoljene, je dostopen za višje, idealne in kulturne vrednote.

Tako je bilo vedno, tako je danes in tako bo vedno ostalo. Zato je edino res plodno delo — zlasti v času kriz — gospodarsko delo v smeri ozdravljenja.

Kakor hitro dosežemo gospodarsko zdravje, tako hitro bodo same po sebi zaceljene vse druge rane. Val komunizma, ki mnogim belí glave in drugim dela sive lase, bo premagan s tistim trenutkom, ko se bodo ljudje počutili v resnici enakopravne. Ne mislimo enakopravnosti pred zakonom, ampak

enakopravnost pred večno postavo prirode

Ko bo narod videl in se prepričal, da ob svojem delu lahko živi, bo konec nejevolje in bo zopet

vzpostavljena avtoriteta,

ki jo danes vsi tako pogrešamo. Pomniti je namreč treba, da lahko spoštuje le človek, ki je sam deležen spoštovanja. Dokler pa tega ni, je vsako javkanje o ozdravitvi navadno licemerstvo, je samo pokrivanje lastne nečedne golote z raztrgano pajčevino.

Najprej molimo »Daj nam danes naš vsakdanji kruh,« šele potem prosimo odpuščenja in smo pripravljeni odpustiti.

Dva tisoč let je veljalo, velja danes in bo veljalo. Kdor ni gluha, mora to slišati in se ravnati po tem.

Občinske volitve v vrbski banovini

V nedeljo so se vršile splošne občinske volitve v vrbski banovini v 158 občinah.

Po uradnem poročilu, ki ga je objavila Agencija Avala, je pri volitvah dobila JRZ 102, opozicija pa 56 občin.

16 let brez Koroške

Letos 10. t. m. je minilo 16 let, odkar nam je zloglasno ljudsko glasovanje odtrgalo našo slovensko Koroško.

Po mirovni pogodbi, ki veže tudi Avstrijo, morajo dobiti manjšine vse pravice, ki pripadajo njihovemu svobodnemu kulturnemu in gospodarskemu razvoju, posebno pravico svojih šol.

Vsem nam je še živo v spominu, kako so Nemci v času plebiscitne agitacije obljubovali Slovincem zaščito njihovih pravic. Tirali so svojo brezvestno reklamo celo tako daleč, da zbegane in utrujene množice končno že sploh niso mogle več vedeti, da gre odločitev za Jugoslavijo ali Avstrijo, ampak le — za Koroško ali proti njej.

Takoj po glasovanju so obljube izginile in se danes z avstrijske strani nihče več ne zmejni zanje. Nasprotno! Z vsemi mogočimi sredstvi vzdržuje, goji in pospešuje oblast najgršo in najsramatnejšo rano na telesu kulturnega naroda, namreč

narodno odpadništvo

renegatstvo ali — kakor pravimo — nemčurstvo. Vse, kar je slovenskega, je obsojeno na smrt. Brez slovenskih šol, brez slovensčine v uradih, prometu, trgovini in sploh javnosti je slovenski človek na Koroškem, na svoji lastni

Mihej Habih

zemlji potisnjen na stopnjo manjvrednega bitja. Niti cerkev ne zaostaja v ponemčevanju za posvetnimi oblastniki. Škof dr. Adam Hefter je takoj po plebiscitu nastavljal v 15 slovenskih farah nemške duhovnike, kasneje pa je poklical iz Nemčije še 170 zagrizencev ter jih porazdelil po koroških farah. Marsikje se zato slovenski ljudje niti spovedati ne morejo pri domačem župniku, ker je tujec in ne razume — slovenske govornice faranov.

Edine slovenske ustanove, dramska in pevsko društva, ovira celokupni avstrijski sistem in jim onemogoča delovanje.

Skrbno astaltirane in izpeljane ceste, od Vrbskega jezera do Beljaka, v Ziljsko dolino in v Italijo pospešujejo tujski promet, ki donša državi milijone, promet, ki pa obenem postopno germanizira preostale Slovence.

»Prodaš, če znaš prodajati po nemško.«

Le po Rožu vodi slaba cesta, delo italijanskih vojaških strokovnjakov. Tu, prav pod goremi živi jedro zavednih Slovencev, obubožanih in sebi prepuščenih. Med nje se je vgnezdilo nekaj rajhovskih bogatašev, toda »blagoslova donosnega tujskega prometa« radi edine, slabe ceste, še niso bili deležni. Fantje se selijo iz vasi, hodijo po svetu ali se vpisujejo med vojake.

Tako umirajo Slovenci onstran Karavank. Ponižni, mirni, »lojalni državljani«, vneti rimokatoliki.

Na smrt jih je obsodil plebiscit, tolažilne govore ob smrtni postelji pa jim govore vsi predsedniki in kancelarji, od l. 1920. dalje.

Kanceler Dolfuss, slovenskim Korošcem na kmečkem zborovanju v Beljaku, 4. VIII. 1934: »Hočemo nemško kulturo... ohraniti v Alpah in v Podonavju... Nadvse pristrčno pa pozdravljam državi zveste koroške Slovence, ki so se v tako velikem številu udeležili zborovanja. Samo po sebi je razumljivo, da bomo varovali tudi njihovo narodno bit.«

Kancelerju Sušniku, ki je obiskal lani Koroško, so kazali le Potemkinove vasi. Kmečki fant iz Podjune mi je povedal: »Zandarji in detektivi so skrbeli za to, da se nihče izmed Slovencev ni mogel približati kancelerjevemu avtomobilu. Tako je kanceler zadovoljen odšel na Dunaj, češ, da je skoraj vse v najlepšem redu, kar pa še ni, je obljubil, da bo.«

Rusija, ki nastaja

Vsakdo ve, da je revolucija in prelivanje krvi le žalostno prehodno stanje, ki ga povzroče nezdrave razmere. Revolucija torej ni nikdar bistven ali morda celo neobhodno potreben znak razvoja. V organizmu človeštva bi jo morda do neke mere smeli primerjati z operacijo v zdravilstvu.

Kot Slované nas je posebno bolela ruska revolucija, ki je izbruhnila v času, ko smo bili Rusije najbolj potrebni. Takrat, ko so nam mladim in malim narodom velesile krojile usodo in odmerjale last, smo ostali brez Rusije. Zato je prišlo, kar in kakor je moralo priti. Samo pogled na zemljevid nam mora namreč povedati, da brez Rusije ni Slovanov, brez Slovanov ni Jugoslavije, brez te pa ni — Slovencev.

Spričo tega ni nič čudnega, ampak je le naravno, če se Slovenci posebno zanimamo za Rusijo in razmere v njej. Naj nas vodi tako ali tako svetovno naziranje, vidimo vendar v Rusiji vsi temelj in ebino resno oporo — slovanstva.

S tem večjo pozornostjo zato zasledujemo vsak pojav v tej veliki slovanski državi, v kolikor pač moremo nepristransko gledati skozi mrežo časopisnih potvarjanj in mednarodnih intrig. Zato slovenski javnosti in našim čitateljem brez dvoma ustrezno, ako objavimo v teh vrstah vsebino razgovora, ki ga je imel naš urednik z neko rusko umetnico, ki je pred nedavnim prišla iz Rusije na naš Jadran iskat zdravja.

Omenjena gospa ni komunistka. Ob revoluciji se je umaknila iz domovine in si pridobila poljsko državljanstvo. Pozneje je klic zemlje, klic narodove duše premagal strah pred grozotami revolucije v njej, pa je šla kot tuja državljanka domov.

Gospa je šla v mesto H., kjer je njena hčerka poročena z nekim komisarjem sedanjega režima. Zgodilo se ji ni nič žalega. Bivala je tam dve leti in doživljala neposredno vprav zanimivi preobrat, ki smo ga v Evropi opazovali samo v odsvitu mrkega procesa proti Trockemu, oziroma njegovim sodelovalcem in ožjim somišljenikom.

Omenjena umetnica tolmači te pojave nekako takole:

— Rusija je prebolela dobo revolucijskih krčev in je začela stopati na slovansko pot. Narod se je naveličal rušenja in krvi, narod hoče dela in ustvarjanja. Povratek nekdanjosti je sicer nemogoč, epako nemogoči pa so

Vendar se Slovincem položaj ni niti za las izboljšal.

Nad njihovo usodo bdijo snovalci svetovnih imperijev in trgovci s petrolejem.

Tak je torej po šestnajstih letih položaj našega rodu onkraj Karavank. Grenka usoda, ki jo v vsej silni tragiki kriče slika uboj, izvršen malo pred šestnajstletnico tam v sončnih Hodišah. Tam je mladi slovenski pevec Mihej Habih padel pod morilsko roko slovenskega odpadnika, Habihovega nemčurškega soseda Aleša.

Avstrijski nemški listi niso niti z besedico omenili tega za nemštvo sramotnega, za nas žalostnega dogodka. Če bi lahko smatrali ta nemški molk kot znamenje, da se je avstrijskim Nemcem predramila vest, bi upali, da pomeni 16. obletnica plebiscita vzlic krvi preobrat na bolje. Toda vse dosedanje skušnje nam dokazujejo, da bi bilo tako upanje brezplodno in prezgodnje. Zato veljaj onim tam naš klic: »Vzdržite!«, nam tukaj vsem od kraja: »Delajmo!«, borcev in mučenikom pa, ki so orosili našo zemljo s svojo krvjo, ohranimo tak spomin, ki bo priklical tudi teptanim sonce pravice.

danes v Rusiji tudi propagatorji svetovne revolucije.

— Stalina v Rusiji danes obožujejo. To more razumeti samo Rus. Ob poročilih o njegovih boleznih trepeče na milijone ruskih src, ki gledajo v Stalinu rešitelja Rusije.

— Georgijec je Stalin, to je res, toda mož je zaslutil rusko dušo in začel usmerjati politiko v smer ruskega občutja. Zato je Georgijec Stalin za ruskega človeka danes največji in najpristnejši Rus.

— Stalin je spoznal, da je, oziroma mora biti Rusija — ruska, pa naj vlada v njej kakršenkoli družabni red ali svetovni nazor. Očistiti hoče Rusijo židovstva. Zato teče kri in bo tekla, dokler ne zmaga — ali tujstvo ali ruski narod.

Gospa je govorila živahno in s prepričanjem, ki daje človeku ključ do razumevanja zadnjih dogodkov v Rusiji. Val komunizma bi bil po njenem mnenju danes v Rusiji sami premagan. Izkazal se je — kakor že nekoč v zgodovini — za nemogočo teorijo, ki jo zdravi ruski duh po temeljiti preizkušnji zavrača in prepušča evropskemu zapadu.

Iz krvi pa vstaja nova Rusija, slovanska Rusija, ki bo obogatena po dobrih in slabih skušnjah boljševiske revolucije sposobna ustvariti lasten, slovanski duši odgovarjajoči družabni red in gospodarski sistem. Taka Rusija bo tudi lahko dokončala zgodovinsko nalogo v vodstvu slovanstva.

Tako misli Rusinja, ruska žena-mati in umetnica. Naša srčna želja je, da bi bilo njeno gledanje in pojmovanje pravilno in da bi Rusija res našla po dobi trpljenja in zablod tisto pot, ki jo želimo vsi Slovani in ki bo v blagor vsemu človeštvu.

Premestitve učiteljstva

»Učiteljski tovariš« objavlja sledečo statistiko o učiteljskih premestitvah:

Ne sme se delati nikake razlike med politiko in moralo (Masaryk).

Po objavi v »Politiki« od 13. in 18. sept. 1936 je premeščenih učiteljev narodnih šol v moravski banovini 10, v primorski banovini 46, v zetski banovini 52, v vardarski banovini 52, v vrbaski banovini 53, v drinski banovini 62, v dunavski banovini 77, v savski banovini 122, v dravski banovini 378; (od 8. jun. 1936 do 20. sept. 1936 pa vsega 820 učiteljskih premestitev v dravski banovini).

Cestni fond

Sobotni »Trgovski list« prinaša izveček zakonskega načrta o cestnih fondih, ki je bil poslan gospodarskim organizacijam v izjavo.

Novi osnutek določa, da se ustanovi pri gradbenem ministrstvu posebni cestni fond, pri vsaki banovini pa še posebni banovinski cestni fond.

Državni cestni fond upravlja gradbeni minister, banovinske pa bani.

Namen cestnega fonda je izboljšanje obstoječega državnega cestnega omrežja. Enak namen imajo tudi banovinski cestni fond. Nove ceste se iz tega fonda ne bodo gradile.

V državni cestni fond bi se stekalo 24 raznih davščin in bi dali okrog 245 milijonov dinarjev. Skoraj polovico vseh teh dohodkov bi dala davščina za nakladanje in razkladanje blaga, ki se pošilja po železnicah.

Slovenija bi teh davščin največ plačala, dobila pa ne bi nazaj sorazmerno vplačanega deleža.

Državni cestni fond bi bil popolnoma centraliziran, banovinski pa pod kontrolo gradbenega in finančnega ministra brez finančne samostojnosti.

»Trgovski list« pravi, da je osnutek zakona o cestnih fondih nesprejemljiv in da ne sme postati zakon.

Naše gospodarske organizacije ga bodo torej odklonile in predlagale bistvene spremembe.

Državni cestni svet

Zakonski načrt o cestnih fondih določa tudi način sestave državnega cestnega fonda, ki bo na razpolago gradbenemu ministru kot posvetovalni organ.

Državni cestni svet bo sestavljen iz 11 uradnikov, vsi iz Beograda in 6 zastopnikov raznih gospodarskih in drugih organizacij.

»Trgovski list« tudi tako sestavljen državni cestni svet odklanja in pravi na kraju svojega članka, da bi bil po novem zakonskem načrtu cestni fond povsem centraliziran in bi pomenil za Slovenijo novo obdavčenje, a da pri tem ne daje nobenega jamstva, da bi se uporabil v korist onih pokrajin, ki bi v ta cestni fond vplačevale.

Glavna hiba novega zakonskega osnutka pa tiči v tem, da bi davkoplačevalci v cestni fond ne bi imeli pri njegovi upravi nobene besede. Niti sami, niti od njih izvoljeni zastopniki, čeprav imamo parlament in je naša država ustavna monarhija.

Cestni fond bi bil po omenjenem načrtu docela zbirokratiziran.

Iz vseh navedenih razlogov odklanja »Trgovski list« zakonski osnutek cestnih fondov in mi se z njim popolnoma strinjamo.

parlamentarnih klubih, bi g. Čirič rad sestavil sporazumno listo z vsemi parlamentarnimi klubi. V to svrhu je ponudil opozicijskim klubom mesto enega podpredsednika in tajnika. Parlamentarna opozicija še ni odgovorila na ponudbo g. Čiriča. Pred sejami parlamentarnih klubov ni pričakovati odgovora.

Razprtije med hrvatskimi političnimi skupinami se nadaljujejo

Znani hrvatski list »Hrvatska straža« nadaljuje z napadi na glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik«. Napadi vsebujejo vse one običajne očitke o brezverstvu, framazonstvu itd., ki smo jih pri nas že vajeni in smo proti njim tudi že imunizirani. Kajti na take očitke nihče nič več ne da, ker se za njimi skrivajo čisto drugi nameni kot verski. Tudi hrvatski kmet jih veliko ne porajta.

Borba proti JNS

Celih 14 dni je divjalo časopisje JRZ proti Jugoslovanski nacionalni stranki in ji prorokovalo vsak čas razpad in pogin. Razpad JNS naj bi povzročila združitev parlamentarnih klubov in vstop Jevtića v Klub JNS. Časopisje JRZ in njej naklonjeni listi so vedeli povedati, da bo g. Uzunović izstopil iz JNS in da se bo razbil celo klub senatorjev JNS. Iz vseh teh napovedi pa ni in ne bo nič, kakor se vidi iz izjav nekaterih vodilnih politikov JNS.

Zemljoradniško zborovanje v Nišu?

V nedeljo so zborovali v Nišu srbski zemljoradniki. Na zboru je govoril med drugim tudi nar. poslanec Voja Lazić, ki je omenil v svojem govoru, da so šli srbski zemljoradniki razdvojeni v državnozbornske volitve 5. maja lanskega leta. En del je šel z dr. Mačkom, drugi pa z Jevtićem. Lazić je šel z Jevtićem, ker da je cela vlada Jevtića agitrala z zemljoradniškim programom. Zemljoradniki so pričakovali od nje rešitev najnujnejših kmetijskih vprašanj, a je takoj po volitvah padla.

Voja Lazić se je vrnil v bivšo zemljoradniško stranko.

Shod bivše HSS v Sarajevu

V nedeljo se je vršil v Sarajevu velik shod bivše Hrvatske seljačke stranke, na katerem je govoril v imenu g. dr. Vl. Mačka sarajevski odvetnik g. dr. Juraj Šutej.

Govornik je razložil v svojem govoru program in zahteve bivše HSS. V svojem govoru je med drugim izjavil, da zahtevajo Hrvati na temeljni zavesti, ki daje življenje in moč njihovem pokretu, priznanje njihove narodne individualnosti. To je osnovna zahteva, od katere ne morejo nikako odstopiti. To, da mora vsakdo vedeti, kdor to zemljo vodi in kdor v njenem imenu govori. In kadar pozna to osnovno zahtevo, potem je odveč vprašanje, kaj hočejo Hrvati.

Sadno drevje in trte

v veliki izberi. — Zahtevajte cenik Drevesnice Kmetijske družbe v Ljubljani.

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celotna naša izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

Doma in drugod

Teden domače politike

Občinske volitve

Pripravljala dela za občinske volitve v Sloveniji so v polnem teku. Čim bliže je 25. oktober, dan splošnih občinskih volitev, tem živahnější je naša slovenska občina. Deževno vreme zadnjih dni so naši kmetijski možje izkoristili za medsebojne razgovore o občinskem gospodarstvu, občinskih odborih in predstoječih občinskih volitvah.

Dogovorili so se za kandidate. Najboljše može so izbrali. Najboljše može po gospodarstvu in po značaju vseh poklicev. Načelo enotnosti in skupnosti naše vasi je povsem izraženo v kandidatih, ki jih je postavil kmetijski pokret za bližnje občinske volitve. Tridesetletni razkol naše vasi, ki ga je povzročila tuja sila in jo držala v temi vse do poslednjega časa, se hitro umika slogi in skupnosti. Prosvitljena vas, zavedni kmetijski človek hoče biti sam svoj in služiti kmetijski misli, kmetiskemu pokretu in kmetiskim interesom.

Kmetško-delavski pokret je svoje kandidatne liste že postavil skoro po vseh občinah. Vse je pripravljeno in vse je v redu. Ta teden bodo kandidatne liste vložene pri sreskih sodiščih. Do prihodnje sobote mora biti to delo opravljeno. Kandidatne liste morajo biti vložene najkasneje 8 dni pred volitvami.

Ostaja še teden dni za agitacijo. Mnogo tega dela je že opravljenega. Treba je še podrobneje organizirati volitve same. Prepisati volilne imenike, organizirati kontrolo na voliščih, poskrbeti za vozove, bicikliste in prevoz volilcev iz oddaljenějšíh vasi na volišče.

Važna je tudi organizacija informacijske službe. Pobijati je treba agitacijo nasprotnikov in zavračati njihove laži, ki jih bodo trosili na dan volitev med volilci. Naši možje in fantje so že o teh stvareh prav do-

bro podučeni in jim ni potrebno važnosti vseh teh priprav podčrtavati.

Volitve so politična borba. Borbo uspešno vodijo vojaki in junaki. Zmagujejo le neustrašeni in korajžni možje. In tak je naš kmetijski človek — borben in odločen.

In še nekaj si zapomnite možje: Zrno do zrna pogača, glas do glasu zmagaja. Zmagaja naše vasi, zmagaja kmetiskega duha, zmagaja svetlobe.

Razveljavljen razpust občinskih uprav

Banska uprava je pred več meseci razrešila župane in občinske uprave v občinah Polšnik nad Litijo in v Skofji vasi pri Celju. Zoper razrešitvene odloke sta se obe občinski upravi pritožili na upravno sodišče v Celju, ki je te dni pritožbam ugodilo in odloke banske uprave razveljavilo.

Jesensko zasedanje jugoslovanskega parlamenta

Dne 18. oktobra bo blagoslovljeno in otvorjeno novo poslopje jugoslovanskega parlamenta. To zgradbo so zidali skoro 30 let. Leta 1907. je polagal temeljni kamen srbski kralj Peter, ki je že videl v duhu zedinjene vse Jugoslovane, kajti le tako si je mogoče tolmačiti ogromne načrte novega parlamentarnega poslopja. Balkanska in svetovna vojna sta graditev prekinili in so se dela nadaljevala šele v Jugoslaviji. Te dni se dela dokončujejo in narodna skupščina bo imela svoje letošnje jesensko zasedanje že v novi palači.

Dne 19. oktobra bo zaključeno letno zasedanje in 20. oktobra se prične novo zasedanje z volitvijo predsedstva narodne skupščine.

Klub narodnih poslancev JRZ bo ponovno kandidiral g. Stevana Čiriča za predsednika narodne skupščine. Kakor se čuje v

Zunanje - politični pregled

V zunanjem svetu je položaj vedno bolj zamotan. Ozračje diši po krvi in svincu.

V Španiji

se še nadaljuje državljanska vojna z nezmanjšano silovitostjo. Uporniki pripravljajo splošen napad na Madrid. Važen preokret v tem položaju pa pomeni

spremenjeno stališče Rusije

ki je izjavila, da je spricho zadržanja Nemčije in Italije ne veže več dogovor o nevmešava-

Koloman Daranyi, novi madžarski ministriški predsednik. Bil je že tudi minister v vladi pokojnega Gömbösa.

nju v španske notranje zadeve. V najkrajšem času baje odpošlejo iz Moskve 30 izbranih vojaških strokovnjakov v Španijo. Dalje oddelek vojaških inštruktorjev in kakih 300 letalcev. Poleg tega pošlje Rusija španski vladni armadi na pomoč več parnikov s topovi in strelnim ter drugim vojnim materijalom.

Pred časom, kmalu po izbruhu španske državljanske vojne, smo v našem listu zapisali trditve, da se v tej bratomorni vojni odloča usoda Evrope. Razvoj nadaljnjih dogodkov našo tedanjo trditve v celoti potrjuje. Zeleli bi le, da bi se ta usoda odločila v blagor človeštva.

V Avstriji

je sedanji režim razpustil milično organizacijo Heimwehr (hajmver), ki je sedanjemu režimu v boju proti levičarjem in narodnim socialistom pomagala na konja. Nehvaležnost je pač povsod plačilo sveta, v politiki pa je celo — pravilo.

Knez Starhemberg, ustvaritelj in vrhovni poveljnik hajmverovcev, je sicer izdal na svoje čete pomirljiv progias, v katerem jih roti, naj se radi domovine podrede odredbam vlade, vendar je vzlic temu položaj napet in je vlada odredila celo vrsto varnostnih ukrepov.

Na Madjarskem

je po Gömbösevi smrti vlada podala ostavko. Ministrsko predsedstvo je prevzel Daranyi. Naglašajo pa, da je sedanja Daranyijeva vlada je začasna. Ima namen, skleniti notranji politični mir med madžarskimi meščanskimi strankami.

V vladi so ostali večinoma dosedanji ministri. Spremembe so le v treh ministrstvih. Vojno ministrstvo je poverjeno generalu Viljemu Röderju. Ministrstvi za trgovino in industrijo, ki sta poslovali doslej samostojno,

sta pa združeni v eno. To je prevzel dosedanji minister dr. Bornemissa.

Društvo narodov

je v zasedanju svoje politične komisije sprejelo resolucijo glede pobiranja mednarodnega terorizma. Resolucija se glasi:

1. Vsaka država naj prepove na svojem ozemlju vsako pripravo in izvršitev terorističnih atentatov zoper življenje in prostost oseb, ki sodelujejo pri izvajanju javne oblasti in služb.

2. Med državami naj se ustvari sodelovanje za preprečevanje terorističnih zločinov, zlasti pa naj se olajša naglo odkrivanje na njihovem ozemlju priprav za teroristična dejanja in prepreči njihova izvršitev.

3. Poskrbeti je treba za kaznovanje atentatov teroristične oblike v pravem smislu besede, ki so mednarodnega značaja glede na kraj njihovih priprav in izvedb ali pa zaradi državljanstva njihovih udeležencev in žrtev.

Kulturno poslanstvo kmetske mladine

Spremembe, ki se v današnji dobi vrše in ki jih bolj čutimo kot bi jih mogli točno opredeliti ali razčleniti, nam razodevajo odhajanje preteklosti in prihajanje neke bodočnosti. Bodočnosti, od katere z gotovostjo pričakujemo rešitve.

Toda ta končna bodočnost je lahko še daleč. Vmes je večji ali manjši prostor, ki ga bomo prehodili, predno dospemo tja, kamor so obrnjene naše želje in uprta naša stremjenja.

Kmetska mladina ne more stati križem rok vse do tja, ko pride, kar pričakuje. To bi pomenilo zanjo brezdelnost v sedanjosti in neudeležnost na oblikovanju bodočnosti.

Noben cilj se ne uresniči sam od sebe. Kulturne, socialne, gospodarske in politične prilike se bodo razvijale iz sedanjih. Zato je dolžnost mladine, da spremlja ves ta razvoj, da mu da svoj pečat in ga povede v pravcu, ki bo njej zagotovil odločilno udeležbo tako po obliki kot vsebinsko.

Omejimo se na premetritev slovenskih razmer, ker sožitje z ostalimi vejami zaradi svoje kratkosti ne dopušča povsem enakih pogledov na bilo katere prilike v drugih krajih države. Kakšno je kulturno stanje Slovencev, kakšno socialno, gospodarsko, politično? Ali smo zadovoljni z njim, ali ga moremo privzeti kot svojega, ali si želimo sprememb?

Slovinci dosegajo brez dvoma najkulturnejše narode sveta po obliki, ki je merodajna za ugotavljanje kulturnosti. To so številke, ki povedo, koliko je pismenih, koliko tiskamo in čitamo časopisov, revij, knjig. Toda vso to silno množico tiskanih slovenskih besedi zakrivajo žalostne kopice statistik o pijanstvu, pobjih, zločinih. Zagrinja jo okosteneli duh davnega veka, ki sprečuje svobodno razmišljanje in opredelitev zanj in ne da neodvisnega poleta ljudskim energijam. Čim več in čim dalje bi primerjali, tem gotoveje bi prišli do spoznanja, da je naša kultura pretežno vnansjska, da gore črk niso utegnile spreminiti našega bistva in mu dati pravca, ki bi res oblikujoče vplival na duha in ga preporodil.

Na eni strani smo imeli vzgojo in izobrazbo, ki sta stremeli za tem, da za skromne protidajatve ne samo omejita spoznavanje resnice, temveč čisto onemogočita ter ubijeta voljo za osvoboditev izpod trde pesti pokorščine. Vzgojo, ki ni bila niti globoka, niti široka, temveč ozkosrčna in do skrajnosti nestrpna in iz katere se ne morejo nikoli poroditi velika gibanja. Na drugi strani smo imeli piskuse svobodoumja, ki sicer do danes niso prodrli, ki pa so imeli prav znaten vpliv in so zgolj s svojim obstojem in vključitvijo malostevilnosti pripadnikov vedno in vedno celoto silili k vsaj nekemu duhovnemu napredku. A zajeli je niso. Uspeh ali posledice obeh pravcev je bila skrajno individualistična opredeljenost Slovencev. Ta opredeljenost pa je

izhodišče za novo kmetsko kulturno gibanje. Ne za to, da bi jo še poglobljalo in pospeševalo, temveč za to, da ravno pokaže pot v skupnostno smer.

Kmetsko ljudstvo je v okviru naroda zelo pomembna celota zase. Zato ima ono v prvi vrsti pravico, da je deležno vseh kulturnih pridobitev; da jih uživa in oblikuje po svoje z vidika svobodnega razvoja, omejenega le po načelih, da mora biti vse v korist skupnosti.

Naloga kmetske mladine je, da posreduje vse kulturno doživljanje, ki se javlja v narodu, da ga od virov sprova v množico. Pesem, igra, godba, umetnost, znanost — vse mora biti po njej zajeto in spet razsejano med narod. Predelana po njegovih potrebah in prerešetana po pravcih, ki otvarjajo nova pota, bo šele kultura res postala narodova last in narod v resnici kulturna.

Ukazujoča kulturna potreba je, dvigniti ugled vasi. Ne samo napram mestu, temveč prvenstveno napram sami sebi. Mesto sprejema vas tako kot je. Če je vas umazana, surova, proslula po pobjih, je nihče ne ceni, izogibajo se je. Čisto vas, vljudno, ponosno in mirno spoštujejo vsi. Kmetska mladina ne bo trenutek pomišljala, da se odloči za vas, o kateri bodo govorili s priznanjem in ljubeznijo.

In kulturno poslanstvo kmetske mladine si je nadelo nalogo, večati in večati število vasi, v katerih vladajo njena načela, vse dotlej, dokler ne objamejo cele domovine, ožje in širše.

Kmetski fant, pristaš našega gibanja, ve, kaj mu je dolžnost. Ve, da mora biti pošten, delaven, da mora spoštovati sočloveka, da mora ljubiti domovino in biti požrtvovalen zanj; da je npravnost v borbi proti vsakemu zlu najjačja opora. Ve, da pravi ponos korenini v nesebičnem delu za skupnostne cilje. Ko se odloči za tako delo, nima več časa za malodušnost, surovost, za kulturno brezdelje in suženjsko pokornost. Dobil bo časa za iskanje in dognanje resnice, prešinila ga bo volja, da jo privede do zmage. O koliko volje je treba, in kako je ravno volja v Slovincih ubita! Volja prestavlja gore in volja bo zbrala vse slovensko ljudstvo v našem kulturnem krogu.

Na velike cilje se pripravlja naša mladina. V nekaj letih bo vsa Slovenija posejana z našimi društvi, povsod se bo širil nov nauk, nauk resničnega kmetskega svobodnega duha, skupnosti in dela.

Vsak tovariš in tovarišica naj pripravlja pot temu delu!

Kmetsko prosvetno društvo »Brazda« v Ljubljani se zahvaljuje vsem prijateljem, ki so z darovi, udeležbo in kakorkoli pripomogli do lepega uspeha »Brazdine« trgatev dne 10. oktobra v Delavski zbornici v Ljubljani. Za naklonjenost se bo društvo skušalo odložiti s toliko požrtvovalnejšim delom.

Napol storjeno delo-ves trud zaman!

Prosim, dajte mi platna za posteljno perilo — ali najboljše vrste!

Milo rabim, je lahko tudi cenejše vrste — moram varčevati!

Zakaj ni moje perilo tako lepo kakor moje prijateljice!

Napačno je varčevati pri milu — na škodo perila. Manj vredna mila škodujejo tkaninam. Samo zares dobro 'edrnato milo pere perilo temeljito in prizanesljivo:

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ZENSKA HVALA

Kultura in politika

Kulturno delo kmetijske mladine priznava vsakdo, ki le malo pozna razmere na vasi. Tega dela je vsak pošten in pameten človek vesel; kajti kultura pomeni napredek! In kdo ne želi napredovati in kdo bi narodu ne voščil napredka.

Za kulturno in prosvetno delo pa je vsakor treba sredstev in pogojev, ki niso vselej odvisni od volje kulturnega delavca. Zato vidimo povsod po svetu, da si ti delavci skušajo z združenimi n.čmi zagotoviti čim več takih pogojev, ki jim bodo njih delo omogočali in olajševali.

Kultura vendar ni nekaj, kar bi bilo od ostalega življenja ločeno in ograjeno s plotom, čez katerega ne bi segali valovi vsakdanjih borb in trenj. Ne, kultura je sestaven in neločljiv del življenja in kaže v sebi vse znake dob, v katerih je nastala. Prav v tem in v okolnosti, da človeka dviga in mu daje moči za vedno višji vzgon, za vedno izpopolnjevanje, v tem je veliki pomen kulture.

Spričo takih dejstev ni čudno, če si kulturni delavci raznih naziranj skušajo zagotoviti možnost dela. Le poglejmo, s kakšno vnemo verski delavci skušajo zagotoviti uspehe in možnost svojega verskega, prosvetnega in kulturnega dela! Ker se pa zavedajo, da tega ni mogoče doseči brez vpliva na politične dogodke in njihov razvoj, posegajo dejansko in z velikim zanosom tudi v politično delo, čeprav to ni njihov namen niti cilj, ampak le — sredstvo za doseg namena.

Enako skušajo gospodarske organizacije, čeprav so nepolitične, doseči z vplivom na politične dogodke čim boljše pogoje za uspešno delovanje na svojem gospodarskem polju.

Podobnih primerov bi lahko našli še več, vendar naj ti zadostujejo. Dokazujejo namreč, da niti verska niti kulturna niti gospodarska ali kaka druga nepolitična organizacija ne postane politična zato, če njeni člani politično delujejo. Nasprotno, to je njihov pravica, ki jim jo daje državljanska svoboda, človeško dostojanstvo in vdanost ideji, ki ji služijo.

Saj vendar politično delo ni nečastno ali manj vredno, ampak spada v vrsto — častnih državljanskih pravic. In teh se vsakdo lahko poslužuje tudi kot nepolitik v taki meri in smeri, v kakršni je prepričan, da bo najbolj koristil splošnosti in svojim nepolitičnim idealom. Takega dela ni mogoče zamenjati ali enačiti s strankarskim, ki pa sploh ne spada v okvir teh vrstic.

Ianjzetov tabor

bo v nedeljo 18. oktobra v Notranjih goricah. Spored smo objavili v zadnji številki našega lista. Ugodna zveza z vlaki.

Pričakujemo, da bo naše podeželje z obilno udeležbo na tem taboru dostojno manifestiralo za kmetijsko miselnost.

V slučaju zabege vremena bo tabor teden dni kasneje.

Janže Novak

je bil tisti človek, ki je v mladi kmetijski pokret prinesel s svojo iniciativnostjo vrsto novih vrednot, med katere je zlasti treba uvrstiti razgibanost.

Nemirna narava, kakor jo je imel, ga je gnala v vedno razmišljanje. Pot njegovega življenja je sicer bila prekratka, da bi mogel svojo nalogo dovršiti tako, kakor je želel. Toda že to, kar je dal, je mnogo. Pomisliti je namreč treba, da se je kmalu po Janžetovem prihodu v kmetijski pokret politično delo prenehalo.

Tem bolj je zato posvečal pozornost ideološkemu delovanju. Vedno iskanje, razmišljanje in razglabljanje bi bilo iz Novaka napravilo kmetijskega ideologa velikih globin. Nenadna smrt je po čudnem sklepu usode to delo prekinila.

Slovensko kmetstvo pa vendar spoštuje Novakov spomin za vse, kar mu je dal, in mu želi mnogo, čim več čvrstih idejnih naslednikov.

Mlatic

Kruh za oblast

Nekateri bi radi dopovedali ljudem — na papirju seveda, da kruh ni važen v življenju.

Ti preroki pa ravnaajo v vsakdanjem življenju čisto drugače kakor v govornem in pisani besedi. Kjer nalete na grčo, ki je ni mogoče presukati z besedo, se je lotijo s — kruhom. Naj bo namreč kdo še tako grčav, se omehča, če je dolgo lačen. In kjer zagleda kruh, seže po njem. Še rajši pa, če je pri kruhu tudi malo sira in kos salame.

Zdaj res ne vem, kdaj delajo ti preroki po svoji vesti in prepričanju, ali takrat, ko govore, ali takrat, ko vabijo lačne s sirom in salamo. Nemara vadjajo in volijo, da se laže odločijo. Nemara pa jim je vse drugo deveta briga in bi s kruhom le radi utrdili svojo moč?

Boj za naše občine

Pod tem naslovom je prinesel zadnji »Domoljub« iz Medvod sledeči dopis:

»Priprave za obč. volitve so zelo živahne. Naše ljudstvo je postavilo za nosilca liste JRZ Franca Kokaljja, posestnika iz Goričan. Ponavljamo, ljudstvo ga je postavilo. Ponekod ga namreč ne postavlja ljudstvo. Franc Kokalj je mož značajan in poštenjak. Radi svojega kremenitega značaja je moral že mnogo pretrpeti, tudi ga je vrgla vlada JNS iz občinskega odbora. O njem vsi jasno vemo, kaj je bil in kaj je. O nosilcu gospodarske liste pa ne vemo, kaj je. Sam pravi, da ni nobene stranke, ker mu je le za občinski blagor, mi pa vemo, da je odbornik JNS za Medvode. Možno zelo rad shode prireja in velikogovorni o dobrem gospodarstvu, vselej pa pozabi povedati, da je lahko gospodariti, ker mu je dr. Korošec oziroma vlada JRZ poskrbela, da se je vrnila občini več let zamrznjena občinska naklada v skupnem znesku čez 130.000 Din. Komu tedaj hvala, njemu ali dr. Korošču?«

Po mojem mnenju je najbolje, če tu napravimo z »Domoljubom« kompromis in se zahvalimo za to uslugo vsem, ki so tu sodelovali, v glavnem pa davkariji, ki je denar od kmetov iztirjala.

Zagodel jo je

»Danes je bil naš profesor za fiziko naravnost strahoten pri izpraševanju, toda jaz sem mu jo pošteno zagodel.«

»Kako pa?«

»Na nobeno vprašanje mu nisem odgovoril.«

† Franc Pustotnik

Pretekli petek smo ga spremili k zadnjemu počitku. Pred mrtvašnico ljubljanske bolnice so se zbrali globoko užaloščeni sinovi, hčere, ožji in daljni sorodniki ter veliko njegovih iskrenih prijateljev. V žalnem sprevodu smo opazili med drugimi tudi senatorja in ministra v p. dr. Draga Marušiča, nar. posl. Milana Mravlje, Stanko Hočevanja in Antona Kersnika, predsednika Zveze Slov. Zadrug Ivana Pipana, podpredsednika Kmetijske družbe Antona Soršaka, urednika »Kmetijskega lista« Janka Vičiča, podpredsednika Kmet. hranil. in posojil. doma Josipa Černeta, dipl. agr. Alojza Jamnika in še več drugih njegovih prijateljev.

Pokojni Pustotnik je bil tak kakor mnogo naših kmetijskih mož. Priden kot čebela. Podjeten in brez počitka na nogah se je pečal s kmetijstvom, hmeljarstvom in lesno trgovino. Premnogostransko je bilo njegovo udejstvovanje in kakor nešteto naših lesnih trgovcev je tudi on pretrpel težke gospodarske udarce v Italiji. To ga je hudo bolelo in močno potrla. Tudi prerana smrt njegove žene je zapustila v njegovi duši neizbrisne posledice. Tej duševni potrtosti se je priključila še notranja bolezen, ki ga je končno strla.

Pokojni Pustotnik je bil blage narave, vlijuden in prijazen, spoštovali so ga vsi, ki so ga poznali. Sovražnikov sploh ni imel.

Politično se je udeleževal že od mladih nog. Silno mnogo si je prizadeval za železniško progo skozi Črni graben. Še pred vojno je bil na Dunaju z deputacijo v zadevi te proge in pozneje po istih poslih v Beogradu.

Ko se je pričel po svetovni vojni razvijati v Sloveniji kmetijski pokret, mu je takoj pristopil in bil do smrti njegov najboljši pripadnik. Značajan in neomahljiv je bil pokojni Pustotnik. Bil je ves čas od njene ustanovitve član vodstva bivše SKS in tudi njen kandidat za svoječase državnozbornske volitve. Član je bil raznih gospodarskih organizacij in je dal njegov nasvet marsikako pobudo za gospodarski napredek kamniškega okraja, zlasti pa Črnega grabna.

Dokončal je svojo življensko pot v trpljenju, znoju in skrbeh. Tako je ukazano skoro siehernemu slovenskemu kmetu. Ljubljansko polje mu nudi posmrtni počitek, kjer je konec skrbi in trpljenja. Pokoj njegovi duši.

Novice

»Gruda« je edini mesečnik našega kmetikomladinskega gibanja. Kdor hoče spoznati utrip naše mlade vasi, čita »Gruda«. Čitaj jo zato tudi Ti in priporočaj jo svojim znanecem!

× V Cigoncih so se peljali k poroki. Dva avtomobila. V prvem ženin z družicami in tovariši, v drugem nevesta Terezija Rak s starešino in tremi svati. Na mostu čez potok Ložnico je privzvil nasproti drug avtomobil. Šofer, ki je vozil nevesto, se je preveč spoštljivo umaknil, pa je zdrknil avto z nevesto, starešino in svati v potok. Vse je bilo premočeno in potolčeno, avto močno poškodovan, oče starešina celo toliko, da je moral priti zdravnik na pomoč, nevesta pa mora radi te nezgode še malo počakati na zakonski blagoslov.

× V Ljubljani so se spravili na krošnjarje. Priložili so se proti njim ljubljanski trgovci. Tako je bilo ondan okrog poldneva zbranih na dvorišču policijske uprave kakih 70 krošnjarjev, ki jim pa policija ni mogla kdo ve kaj hudega. Krošnjarjenje v mestu jim namreč lahko prepove le obrtna oblast.

× V Ptujju so neznanec vlomili v trgovino s papirjem, last Herberta Blanketa. Odprli so ročno blagajno, pobrali iz nje gotovino 300 Din in izginili v noč.

× V Murški Soboti je neki 49letni Jožef V. pred časom onečastil 4 dekleta v starosti izpod 14 let. Zdaj ga je mali kazenski senat obsodil radi tega na 6 mesecev zapora in izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let.

× V Radimirovec se je te dni po 22 letih vrnil iz Rusije Pavle Radaković. Malo pred odhodom na vojno se je bil oženil. Žena ga je čakala dolgo, končno pa je bila prepričana, da je mrtev. Končno se je odločila, da se vnovič poroči. Ko so se odpravljali k poroki, je prišel Pavle domov, ki je takoj spoznal svojo ženo. Ko se je dal njej in svatom spoznati, seveda ni bilo z »ohetjco« nič, pač pa so obhajali veselo gostijo spričo tako nepričakovane Pavletove vrnitve.

Blago za

maške
suknje!

Največja in najlepša
izbera in najsolidnejše
cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

× Na Jesenicah je umrl vpokojeni šolski upravitelj Ivan Šega. Zadel ga je srčna kap. Pokojnik je bil vzoren vzgojitelj in marljiv kulturni delavec. Blag mu spomin!

× V Mostah je blizu gostilne »Pri sedmic« skočil pod vlak mestni revež Matevž Kalteneker iz Podbrda, a pristojen v Ljubljano. V smrt ga je pognal obup, izvirajoč iz neznosne bede.

× Na Kozjaku je mlinar Ivan G. hotel na lahek način priti do večjega zaslužka. Slišal je, kako nekateri zaslužijo s tihotapljenim kokainom. Odločil se je tudi sam za ta posel. V Mariboru mu je nekdo obljubil, da mu preskrbi trgovca s kokainom. Drugi dan se je mlinar res sestal z dotičnim in s »trgovcem«. Mlinar mu je odštel za zavoj dozdevnega kokaina 5000 dinarjev. Veliko pa je bilo njegovo razočaranje, ko se je vrnil domov in spoznal, da je po tako visoki ceni plačal čisto navadno — jedilno sodo.

× Pri Kotljah sta se na cesti sporekla in spoprijela brata Alojzij in Jožef G. Pri tem je Alojzij zabol del brata z nožem v trebuh, da se je takoj nezavesten zgrudil na tla. Jožef se v mariborski bolnici bori s smrtjo. Alojzija pa so takoj po nepremišljenem dejanju aretirali orožniki.

× V gorskem kotoru je zapadlo pol metra snega. Med Sušakom in Zagrebom vozijo vlaki z veliko zamudo.

× Radičev sin se bo vrnil. Beograjsko »Vreme« poroča, da je izdalo jugoslovansko poslanstvo v Parizu Vladimirju Radiću in njegovi ženi dovoljenje za vrnitev v domovino. Sin Stepana Radića, Vladimir je živel v emigraciji že več let.

Ob drugi obletnici kraljeve smrti

so po vsej državi priredila razna društva spominske svečanosti v počastitev kralju Zednitelju.

Lepe so bile zlasti svečanosti, ki jih je prirejal »Sokol«, nad vse ginljiva pa je požrtvovalnost naših rudarjev v Franciji, ki so zbrali iz lastnih skromnih dohodkov sredstva in dali postaviti krasen spomenik kralju Aleksandru I. na Jesenicah.

Bronasti kip je odlična umetnina slovenskega kiparja Petra Lobode in spada med najlepše spomenike, kar jih je doslej domovina postavila pokojnemu kralju.

S tem lepim dejanjem je slovenski delovni človek brez krika pokazal in dokazal, kje je doma resnična ljubezen in nehlinjena zvestoba.

× Na Libelskem vrhu je s cestnega klanca zdrknil v prepad poln voz lesa s konjema vred. Vozil je hlapec Bernard Bobik, uslužben pri posestniku Alojziju Muzeju. Hotel je čim prej priti iz gozda, pa je naglo pognal konje. Pri tem se je voz nagnil in zgrmel v globino. Voz se je razbil, prvi konj je ubit, drugi pa ranjen. Voznik se je z odskokom rešil. Škoda znaša 10.000 dinarjev.

× Na Dolu pri Hrastniku sta nedavno dva neznanca moška napadla župnika. Eden izmed napadalcev je imel v roki nož. Župniku je prišel na pomoč mesar Jože Štravs z Dola, ki je začel s palico udrihati po napadalcu. Napadalec se je nato lotil Štravs in mu z nožem močno poškodoval levo nogo. Štravs so morali prepeljati v celjsko bolnico, oba napadalca pa sta pobegnila.

× V Janževskem vrhu pri Ribnici na Pohorju se je pri spuščanju hlobov po leseni drči smrtno ponesrečil 43letni delavec Jurij Jamnikar, oče številne družine.

× V Dragi v čabarskem srezu je 13letni Ljubi Bartol rešil vso družino smrti. Ponoči se je nedavno razgorela žerjavica v pepelu v svinjski kuhinji in je tako nastal požar v hiši posestnika Janeza Bartola. Ljubi je z mlajšim bratom spal v podstrešni sobi, ko se mu je v sanjah zazdelo, da sliši sirene. Planil je pokonci in odšel v spodnje prostore, kjer je bilo že vse v plamenih. Prebil se je skozi ogenj, zbudil domače in pridiral od vrha do tal opečen k sosedom. Dečka, ki je tako vse svoje s požrtvovalnim junaštvom rešil neizbežne smrti, so nevarno opečenega prepeljali v ljubljansko bolnico. Upati je, da bo mladi junak okreval.

Brzoparilniki

bakreni in železni, pocinkani od Din 400- dalje. Kotli za žganjekuho vseh sistemov. Filtri za vino in vsa v našo stroko spadajoča dela najceneje pri

KOTLARKA d. r. o. z. Ljubljana
Kolodvorska ul. 23 Tel. 3792 Cenik zastoj

Prodaj malo rabljen

pletilni stroj

Regentin

z vsem potrebnim priborom. Cena ugodna. Naslov pove uprava »Kmetškega lista«

Razprodajam

10.000 komadov
sadnih drevesc

po ceni à Din 4-
Cenik pošljem na željo
vsakomur brezplačno
Vinko Strmjan, Sava pri Litiji

Vsak napreden kmetovalec mora vedeti, da je

Fosfatna žlindra

najcenejše
fosforno
gnojilo

Gnojenje brez fosforja nima pravega uspeha, ker je fosforna kislina poleg kalija in dušika najvažnejše hranivo za vse rastline. Naši domači zemlji že od narave primanjkuje fosforja, zato ga moramo zemlji dodajati v obliki fosfornih gnojil. Kot napredni in štedljivi kmetovalci bomo naši po fosforju gladni zemlji dali najcenejše fosforno gnojilo, in sicer

Fosfatno žlindro, ki jo proizvaža iz domačih surovin

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV V HRASTNIKU D. D.

in njena podružnica CELJE.

Vedno v zalogi pri kmetijskih zadrugah in vseh večjih trgovcih.

Vsa zdravila za ljudi in živino

naročate lahko iz lekarne na Vrhniki. Posebno priporočamo: Hočevarjevo Aromatično železno tinkturo, priznano najboljšo sredstvo zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost. Je boljša kot vsako železno vino! Polilitrska steklenica 2 Din. Naročiti in porabiti je 3 steklenice. Zelodčni prašek, ki učinkuje pri želodčnem katarju, to je pri tiščanju in bolečinah v želodcu, želodčnem krču, kislem izpahovanju in bljuvanju. Škatla 20 Din. Tuscol sirup zoper pljučne bolezni. Oblažuje kašelj, izčisti pljuča in dviga tek. 1 steklenica 40 Din. Nervocol, ki vsebuje kolo, železo in fosfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače živali: Sadrnikarjev zdravilni prašek za prašiče. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavilih, ki čisti in odvaja kužne bacile. Pospešuje tek in reje živali, ter zabrani izbruh rdečice. Zavoj 8 Din, 10 zavojev 70 Din. — Bosulin svečice. Edino zdravilo zoper srmanično vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper jalovost krav in telic. Škatla z 12 svečicami 25 Din. — Protikataraličen prah za konje. Preizkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Škatla 20 Din.

LEKARNA PRI »ANGELJU VARHU« NA VRHNIKI. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato naročite naravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Pri večjih naročilih popusti!

× V Trbovljah sta se v neki gostilni sporekla Lojze Pušnik in Ivan Jagodič, ki se je bil komaj pred dobrim letom poročil. Bila sta v veselju družbi, kjer so začeli tudi plesati. Ker je manjkalo deklet, je Pušnik nekajkrat zaplesal z Jagodičevo ženo. Ta je postal ljubosumen. Na dvorišču sta se spoprijela s Pušnikom. Tovariši so mirili, Pušnik pa je brenil Jagodiča z vso silo in ga zadel v trebuh. Jagodiča so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer pa je kmalu podlegel poškodbam.

× Milo se od mila razlikuje. O tem se boste najbolje prepričali, ako predčasno morate nabavljati novo perilo. Za pranje vzemite zato samo Schichtovo Jelen milo, ker ste lahko uverjeni, da je izdelano iz najboljših sirovin; je štedljivo pri uporabi in varuje Vaše perilo.

× V Petrinji na Hrvaškem bodo odkrili 25. oktobra spomenik Stepanu Radiću. Spomenik bo prenešen iz Zagreba, kjer so ga začasno postavili na vrtu »Hrvaškega seljaškega doma«.

× 2500 lastovic so ujeli v Novem mestu in jih poslali v Split, od koder so nadaljevale pot v južne kraje. Mnogo lastovic je vsled mraza poginilo.

× Ekrazit je eksplodiral v roki devetletnega dečka Valterja Boniguta v Rumi. Dečko je našel ekrazit na cesti, ga vtaknil v žep in ga nekaj dni nosil seboj. Te dni se je z njim igral in ekrazit mu je eksplodiral in odnesel desno roko.

Društvo malih živali Kočevje priredi v dneih 15. do 18. oktobra vzorno rejsko razstavo malih živali v Kočevju v prostorih gostilne Harde, kjer ima Kočevje stalno nameščen mal zoološki vrt. Razstavljeni bodo najlepši eksemplari posameznih vrst malih živali ob enem s produkti in strokovnim čitvom. V nedeljo dne 18. oktobra bo istotam v slučaju lepega vremena ob 11. uri dopoldne javna produkcija policijsko dresiranih psov.

Sejmi

- 18. oktobra: v Trbovljah, Lukovici, Radohovi vasi, Sorici, Boh. Bistrici, Radečah, Ptuj, Mozirju, Podsredi, Vojniku.
- 19. oktobra: v Krškem.
- 20. oktobra: v Novem mestu, Dol. Lendavi, Črenšovcih.
- 21. oktobra: v Dovskem, Cerkljah, Lescah, Zubni, Sv. Petru pod sv. G., Jagnenci, Podšentjurju pri Zagorju, Celju, Črni, Žirih, Sevnici.
- 22. oktobra: v Kandiji, Irči vasi, Dramljah, pri Mariji Magdaleni, v Turnišču.
- 23. oktobra: v Martjancih.
- 24. oktobra: v Dolu, Dol. Logatcu, Mariboru, Velenju.

Negnojena zemlja strada!

Zemlja je kakor živo bitje — žejna in lačna. Napaja jo dež, hrano ji pa moramo dajati v obliki gnojil. Hlevski gnoj je sicer dobra hrana, vendar pa ne vsebuje vseh hranilnih snovi v zadostni meri. Predvsem ima premalo fosforne kisline, ki je poleg kalija, dušika in apna neobhodno potrebna za dober razvoj vseh rastlin. Rastlinstvo rabi fosforno kislino zlasti za tvorbo beljakovin; živalsko telo, ki sprejme fosforno kislino iz rastlin, pa jo rabi za zgradbo svojega okostja. Ravnotako je fosforna kislina tudi za človeški organizem od največje važnosti.

Ako se človek dobro hrani in če ima krepko telo, potem je bolj odporen proti vsem boleznim, zlasti nalezljivim boleznim, ki jih povzročajo razne škodljive mikrobo. Isto velja tudi za vse rastline, ker so le-te v dobro rejenem stanju bolj odporne proti vremenskim neprilicam in vsem škodljivcem, zlasti proti nevarni peronospori, ki uničuje vsako leto milijonske vrednosti v naših vinogradih in hmeljskih nasadih.

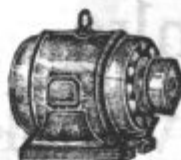
Radi splošnega pomanjkanja fosforne kisline v naših tleh jo moramo izstradani zemlji dajati v obliki fosfornih umetnih gnojil. Kot umni in štedljivi gospodarji bomo seveda uporabili ono fosforno gnojilo, ki je

najcenejše in najprimernejše za našo zemljo. Tem pogojem odgovarja fosfatna žindra, ker vsebuje ne samo zadosti fosforne kisline, temveč tudi precej apna in nekaj joda, katere snovi hranijo in okrepcavajo rastline.

Fosfatna žindra je odlično sredstvo za gnojenje vseh kultur. Na travnikih pospešuje razvoj žlahtnih trav in na beljakovinah bogate deteljice. Ravno tako se je fosfatna žindra izvrstno obnesla pri hmelju, vinski trti in sadnem drevju, tudi pri okopavinah in žitaricah je fosfatna žindra pokazala prav zadovoljive uspehe.

Uporaba fosfatne žindre je priporočljiva tudi radi ugodne cene, saj je za polovico cenejša kot rudninski superfosfat. To gnojilo je zelo prikladno tudi vsled dejstva, da se pri trošenju ne praši in se lahko pomeša s kalijevo soljo in apnenim dušikom.

Vsi kmetovalci, hmeljarji, sadjarji in vinogradniki, ki so že gnojili s fosfatno žindro, zelo hvalijo to gnojilo radi nizke cene, dobrega učinka in lahke uporabnosti. Napravite tudi Vi še v jeseni gnojilni poskus s fosfatno žindro, ki se dobi pri kmetijskih združenjih in pri vseh večjih trgovcih, ki se bavijo s prodajo kmetijskih potrebščin.

Samoprodaja gospodarsko industrijskih strojev, kakor IRUS-milne dobavljamo v različnih velikostih, z njimi se čisti žito, meljejo vsa žitna zrna v moko; kakor gris v poljubni finosti. V Irus milino so sami med seboj bruseli umetni mlinški kamni, ki trajajo do 25 let, njih gonilna sila je vodna ali bencin in dizel motor ali elektromotor, katere dobavljamo v vseh izpeljavah in velikostih

Turnšek Štefan, Ljubljana
Mirje 15, poštni predal 86

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocen!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 25
TELEFON ŠTEV. 25-52

Agronom

se išče. Za neko planinsko posestvo na Hrvaškem iščemo mladega gospodarskega pristava, ki se želi posvetiti racionalni vzreji živine, za trajno nameščenje. Dotični mora v govoru in pisavi popolnoma obvladati srbohrvatski jezik. Znanje nemškega jezika je zaželjeno. Absolvente s fakultetno naobrazbo imajo prednost. Obširne pismene ponudbe pod 44.384 na **Publicitas d. d.**, Zagreb, Ilca 9

Prvovrstno sadno drevje:

jablane, hruške, breskve, črešnje, višnje, marelice, orehe, češplje in cepljene trte najrazličnejših sort po konkurenčnih cenah

Zahtevajte cenik!

KMETIJSKA DRUŽBA
V LJUBLJANI

Brez posebnega obvestila

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani oče, stari oče in brat, gospod

Franc Pustotnik

veleposestnik in trgovec v Blagovici

danes, dne 7. oktobra zjutraj, v 66. letu starosti, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika se je vršil v petek, dne 9. oktobra ob pol treh iz mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu v Ljubljani.

Blagovica, dne 7. oktobra 1936.

Žalujoči otroci
in ostali sorodniki

Ozimine na težjih tleh gnojite z

Nitrofosom;

na lažjih tleh pa z

Nitrofoskalom-Ruše

Vinograde in sadno drevje gnojite z

Nitrofoskalom-I;

Travnike v jeseni z

apnenim dušikom

Hipotekarna
banka
Jugoslovanskih
hranilnic
v Ljubljani

se je dne 10. oktobra t. l.
preselila

v nove poslovne lokale
na Kralja Petra trgu št. 3
ter od 12. t. m. dalje posluje v novih
poslovnih prostorih

Ža dež in blato

19
dečje

36152-09

29
ženske

76135-051

39
moške

96137-51

Rata

Spedicija **TURK** Ljubljana

prevzema

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk,
in to hitro, skrbno in po najnižji
tarifi. Revizija po njej deklarira-
nega blaga in vse informacije
brezplačno.

Telefon interurban 24-59. Vilhar-
jeva 33 (naspr. nove carinarnice).

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga, bodisi kurl-
va, strojev, selitve itd. v Ljubljani
in izven Ljubljane z vozovi na
konjsko vprego kakor tudi s tremi
najmodernejšimi avtomobili.

Telefon interurban 21-57. Masary-
kova cesta 9 (nasproti tov. kol.).

Mlinsko-tehnične potrebščine

Mlinska sita * Gonilna jermena * Mlinski stroji
Mlinski kamni vseh vrst

Brcar & Co., Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

Telefon št. 27-25

Telefon št. 27-25

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavi: „Kmetški dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno pošne položnice za nalažanje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12¹/₂, in od 3—4¹/₂, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂ ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: Din 35.000.000'—

Rezerve: Din 1.500.000'—